

500

जड़ी-बूटियों की सूची

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषय-सामग्री	पृ.सं.
(1)	Aaua (जल (चिरमिटी)	17
(2)	Abrus Precatorius (गुंजा (चिरमिटी)	19
(3)	Abuliton Asiaticum (कंगही)	20
(4)	Acacia Catechu (कत्था)	21
(5)	Acacia Feranginea (खैर (श्वेत))	22
(6)	Acaras Clammus (बच)	22
(7)	Acer Pictum (कंजल)	24
(8)	Achras Sapota (चीकू)	24
(9)	Achyranthus Aspera (अपामार्ग)	24
(10)	Aconetum Napellus (बच्छनाग दूधिया)	27
(11)	Aconitum Deinorrhizum (जहर मोहरा)	28
(12)	Aconitum Ferox (बच्छनाग काला)	29
(13)	Aconitum Haterophyllum (अतीस)	31
(14)	Adansonia Digitara (गोरख इमली)	32
(15)	Adhatoda Vasica (अडूसा)	33
(16)	Aduuilon Indicum (अतिवला)	35
(17)	Aeacia Arabica (बबूल)	36
(18)	Agalia Odoratissima (प्रियंगू)	38
(19)	Agati Grandiflora (अगस्त)	39
(20)	Agave Americana (कंटाळा)	39
(21)	Ailanthus Malbarica (गूगल धूप)	40
(22)	Alangium Lamarckii (अंकोल)	41
(23)	Alcurites Moluteana (जंगली अखरोटी)	42
(24)	Alegle Marmelos (बेल)	43
(25)	Alernanthera Sessiles (जलजम्बुआ)	45
(26)	Alice Vera (घीक्वार)	45
(27)	Allium Ascalonicum (लहसुन एक कली)	48
(28)	Allium Cepa (प्याज)	48
(29)	Allium Sativum (लहसुन)	50
(30)	Alnagi Mawrorum (जवासा)	51
(31)	Alpinia Galanga (कुलिजन)	52
(32)	Althaea Rosea/ Althaea Officianalisa (खतमी)	53
(33)	Amaranthus Peniclatus (कलगा घास (राजगिरा))	54
(34)	Amaranthus Spinosa (कांटाचौलाई)	55
(35)	Amber Gris (अम्बर)	55
(36)	Amomum Subulatum (इलायची बडी)	57

(37)	Amonium Chloridum (नौसादर)	57
(38)	Amorphopallus Calampanalatus (जमीकन्द (सूरणकन्द)	59
(39)	Amorphophall (जंगली सूरण (मदन मस्त))	60
(40)	Anaaua Sodil Chloridum (नमक काला (सन्धर)	61
(41)	Anacardium Occidentale (काजू)	61
(42)	Anamirta Cocculus (काकमारो)	62
(43)	Ananas Sativia (अनन्नास)	63
(44)	Andrographis Paniculata (कालमेघ)	63
(45)	Andropogan Citratus (अग्निघास)	64
(46)	Andropogon Iwarancusa (खाबी)	65
(47)	Andropogon Muricatus, Vetiveria Zizanioides (खस)	65
(48)	Anelema Scapiflorum (मूसली स्याह)	66
(49)	Angey Caus, Anacyclus Pyrethrum (अकलकरा)	67
(50)	Anisoneles Malabarica (चोधारा)	68
(51)	Anthocephalus Cadmaba (कदम्ब)	69
(52)	Aquilaria Agallocha (अगर)	70
(53)	Aragallis Arvenasis (जिंगना (जोंकमारी))	70
(54)	Argemone Mexicana (धतूरा पीला (सत्यानाशी))	71
(55)	Argentum (चाँदी)	72
(56)	Argulla Vitriolutum (फिटकरी)	73
(57)	Argyreia Speciosa (समुदशोष)	75
(58)	Aristolochia Bactiata (कीड़ामारी)	76
(59)	Aristolochia Indica (ईश्वरमूल)	77
(60)	Artemisa Maritima (किरमानी अजवायन)	78
(61)	Artemisia Sieuersiana (दौना)	79
(62)	Artenaisia Absinthium (अफसन्तीन)	80
(63)	Artocarpus Integrosolia (कटहल)	81
(64)	Asclepias Asthmatica (गंधना)	82
(65)	Asclepias Curssaviea (काकतुंडी)	83
(66)	Asparagua Racemosus (शतावरी)	84
(67)	Asparagus Adascendens (मूसली सफेद-हजार मूली)	85
(68)	Asphaltum Puniabiunm (शिलाजीत)	85
(69)	Asteracantha Longifolia (तालमखाना)	86
(70)	Averroha Carmbola (कमरख)	88
(71)	Azadirachta Indica (नीम)	88
(72)	Balsamodendron Mukul (गूगल)	96
(73)	Bambuna Arundinacea (वंशलोचन)	98
(74)	Barleria Prioniatis (कटसरैया)	99

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषय-सामग्री	पृ.सं.
(75)	Barringtonia Acutangula (समुद्रफल)	100
(76)	Basella Rubra (पोई)	103
(77)	Bauhinia Racemosa (झिंझेरी (कचनार भेद))	103
(78)	Bauhinia Tancatosa, B. Racemosa (कचनार)	104
(79)	Beliospermum Montanum (दन्ती)	106
(80)	Benincasa Gerifera, Cucurbitapepo (कद्दू सफेद)	107
(81)	Berberis Aristata (दारु हल्दी)	109
(82)	Beta Vulgaris (चुकन्दर)	111
(83)	Blepharis Edulis (उटंगन)	112
(84)	Blumea Lacera (ककरोँदा)	113
(85)	Boerhaavia Diffusa (खपरा)	114
(86)	Boerhevia Diffusa (पुनर्नवा)	115
(87)	Borassus Flabellifer (ताड़)	117
(88)	Bostanrus (गोरोचन)	119
(89)	Bryophyllum Calycinum (जख्मेहयात (हेमसागर))	120
(90)	Buchanania Latifolia (चिरोँजी)	121
(91)	Butea Frondosa, B. Monosperma (डिकामारी (पलाश))	122
(92)	Cacumis Utilissimus (ककड़ी)	122
(93)	Caesalpinia Bondulla, C. Crista (कटकरंज)	123
(94)	Caesalpinia Pulcherrinea (गुलतुरी)	126
(95)	Calotropis Gigantica, C. Proceera (आक)	126
(96)	Calycopteris Floribunda (उक्षि)	129
(97)	Camellia Theifera (चाय)	129
(98)	Camphora Officinarum (कपूर)	130
(99)	Cannabis Sativa, G. Indica (गाँजा व भाँग)	133
(100)	Cantoreum (जुनवेदस्तर)	137
(101)	Capparis Sepiaria (कन्थारी)	138
(102)	Capparis Zeyianica (गोविन्दफल (गिटोरन))	138
(103)	Capporis Decidua, Capporis Aphylla (करील)	139
(104)	Careya Arborea (कटभा (कुम्भी))	140
(105)	Carissa Carandas (करोँदा)	141
(106)	Carthamus Tinctorius (कसूम्बा)	142
(107)	Carum Carui (जीरा स्याह)	143
(108)	Carum Captum (अजवायन)	143
(109)	Carum Roxburghianum (अजमोद)	145
(110)	Carydalis Ramosa (मयूरपंख)	147

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषय-सामग्री	पृ.सं.
(111)	Casearia Esculenta (चिल्ला (सप्तरंगी))	147
(112)	Cassia Absus (चाकसू)	148
(113)	Cassia Alata (दाद-मर्दन)	149
(114)	Cassia Auriculata (तरबड़)	149
(115)	Cassia Elongata (सनाय)	150
(116)	Cassia Fistuin (अमलतास)	151
(117)	Cassia Occidentalis (कसोंदी)	153
(118)	Cassia Tora (पँवार)	154
(119)	Cedrela Toona (तून)	155
(120)	Celastrus Parmicalta (कंगुनी (मालकांगुनी))	156
(121)	Chenopodium Album (बथुआ)	157
(122)	Chloropylium Arundinaceum (मूसली सफेद)	158
(123)	Chrysanthemum Coronarium Ch. Indica (गुलदाउदी (सेवती))	159
(124)	Cichorium Intybus (कासनी)	160
(125)	Ciltoria Ternatia (अपराजिता)	160
(126)	Cimicifuga Felida (जीउन्ती)	162
(127)	Cinchona Succiruba (कुनैन)	162
(128)	Cingibar Cassumunar (जंगली अदरख)	163
(129)	Cinnamomum Cassia (तज (सालिखी))	164
(130)	Cinnamomum Zyeylanicum (दालचीनी)	164
(131)	Cinnamomus Tamal (तेजपात (तमालपत्र))	166
(132)	Cissampelos Pareira (काली पहाड़)	167
(133)	Citrullus Colocynthis (इन्द्रायण)	169
(134)	Citrullus Vulgaris (तरबूज)	171
(135)	Citrus Acida (नींबू)	171
(136)	Citrus Aurantium (नारंगी)	174
(137)	Citrus Limetta (नींबू मीठा)	175
(138)	Citrus Limonum (नींबू जम्भीरी)	176
(139)	Citrus Medica (नींबू बिजौरा)	176
(140)	Claviceps Purpurca (ताम्बरा)	177
(141)	Clerodendron Infortunatum (कारी)	177
(142)	Clematis Trilaba (मूरवा)	178
(143)	Clerodandron Serratum (भारंगी)	179
(144)	Clerodendro Fragrans (गुलकावली)	181
(145)	Emelina Arborca (कम्भारी)	181

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषय-सामग्री	पृ.सं.
(146)	Coamulatea Milk (दही)	182
(147)	Coccina Indica, Gephalandra Indica (कन्दौरी)	184
(148)	Cocos Nucifera (नारियल)	186
(149)	Coffea Orabica (कॉफी)	187
(150)	Coleus Amboinicus (पाषाण भेद (पत्थर चूर)	189
(151)	Commelina Abliaua (कंजुरा)	189
(152)	Convolvulus Asgandha (असगन्धा)	189
(153)	Corallocarpus Epigeous (कड़वी नई)	190
(154)	Corchores Capsularis (जूट)	192
(155)	Corchorus Olitorius (कोष्ट)	193
(156)	Cordia Rothi (गून्दी)	193
(157)	Cordiospermum Halicacabum (कनफुटी)	194
(158)	Coriandrum Sativum (धनिया)	196
(159)	Cossypium Herbaceum (कपास)	197
(160)	Crinum Asiaticum (नागदमनी)	199
(161)	Crinum Latifolium, G. Zeylanicum (गदाभिकन्द)	199
(162)	Crocus Sativus (केशर)	200
(163)	Crossandra Undutaefelia (आम्बोली)	200
(164)	Crotalaria Verrucosa (झुनझुनियाँ)	201
(165)	Croton Tiglium (जमालगोटा)	202
(166)	Cucumis Melo (खरबूजा)	203
(167)	Cucumis Momardica (फूट)	204
(168)	Cucumis Pubescens (कचरी)	204
(169)	Cucurbita Mascima (कद्दू)	205
(170)	Cumminum Cyminum (जीरा)	206
(171)	Cuprum (ताम्बा)	207
(172)	Cuprum Sulphas (तूतिया)	207
(173)	Curcuma Aratica (जंगली हल्दी)	211
(174)	Curcuma Aromatica (आम्बी हल्दी)	211
(175)	Curcuma Longa (हल्दी)	212
(176)	Curcuma Zedoaria (कचूर)	214
(177)	Cuscutarefiexa (अमरबेल)	215
(178)	Cymopsis Teragonolva (गुवार फली)	216
(179)	Cynandropsis Pantaphylla (करेलिया)	216
(180)	Cynodon Dultylon (दूब)	217
(181)	Cyprus Scarious (नागरमोथा)	218

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषय-सामग्री	पृ.सं.
(182)	Dalbergia Sissoo (शीशम)	219
(183)	Datisca Canalina (अकलबेर)	220
(184)	Datura Alba (धतूरा सफेद)	220
(185)	Datura Stramonium, D. Fostuosa (धतूरा काला)	221
(186)	Daucus Caroto (गाजर)	223
(187)	Delphinium Denudetum (जद्वार)	225
(188)	Delphinium Zelei (त्रायमाण)	227
(189)	Desmostachya Bipinnata, Erágrostis Cgnoscurioides (कुश)	227
(190)	Dhak (ढाक (पलाश))	228
(191)	Dioscorea Bulbifera (कड़वा कन्द)	230
(192)	Diospyros Melanoxylon (काकतेंदू)	230
(193)	Diospyros Peregrina (गाब)	231
(194)	Diospyrs Embryopteris (तिन्दू)	232
(195)	Dipterocarpus Alatus (गरजन)	235
(196)	Dolicos Biflorus (कुल्थी)	236
(197)	Dopatilata (दोपातीलता (मर्यादलता))	236
(198)	Dornicum Roylii (दरूज अकरबी)	236
(199)	Dry Ginger (सोंठ)	237
(200)	E. Hypericifolia (दूध-मोगरा)	238
(201)	Echinops Echinatus (ऊंटकटारा)	239
(202)	Eclipta Prastrata (भांगरा)	240
(203)	Elacodendron Glaucum (जमरासी (भूतराशी))	241
(204)	Elaeagnus Fotiflia (आम्बगुल)	242
(205)	Elephantopus Scaber (गोभी)	242
(206)	Elettaria Cardamomus (इलायची छोटी)	243
(207)	Embelia Ribes (Burn. F) (वायविडिंग)	244
(208)	Entata Scandens (गारबीज)	245
(209)	Ephedra Valgaris, Ephedra Geradiana (अमसानिया)	246
(210)	Erigeron Canadensis (जरायुप्रिया)	247
(211)	Erythraca Roxburghii (गिरमी)	247
(212)	Erythroxyton Coca (कोकीन)	247
(213)	Eugenia Jambolana (जामुन)	248
(214)	Eulophia Nuda (अमरकन्द)	250
(215)	Eupatorium Ayapan (आयापान)	251
(216)	Euphorbia Antiquorum (थूहर (त्रिधारा))	251
(217)	Euphorbia Pillulifera, E. Filirta (दूधी लाल (नागार्जुनी))	253

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषय-सामग्री	पृ.सं.
(218)	Euphorbia Tirucalli (थूहर (खुरासानी))	253
(219)	Fagonia Ababica (धमासा)	254
(220)	Fambusa Arundinacea (बांस)	255
(221)	Fassia Latifalia (महुआ)	256
(222)	Feronia Elephantum (कबीट)	258
(223)	Ferrum (कांतलोह)	259
(224)	Ferry Sulphaz (कसीस (हीराकसी))	263
(225)	Ferula Galbaniflua (गंधाबिरोजा)	264
(226)	Ficus Bengalensis (बड़)	265
(227)	Ficus Carica (अंजीर)	266
(228)	Ficus Glomerata (गूलर)	267
(229)	Ficus Hispida (काठगूलर)	270
(230)	Ficus Lacor (पाकर)	271
(231)	Ficus Religiosa (पीपल)	272
(232)	Ficus Retusa (कामरूप)	274
(233)	Flacourtia Rawontchi (कन्टाई)	275
(234)	Flacourtia Sepiaria (कनरू कोदई)	276
(235)	Foeniculum Capillaceum (सौंफ)	276
(236)	Fumaria Parviflora (पित्त पापड़ा)	277
(237)	Fuphorbia Neribolia (थूहर (घोटा))	278
(238)	Galendula Offcinalis Tagates Ercta (गेंदा)	280
(239)	Garcinia Hanburi, G. Murella (कंकुष्ठ)	280
(240)	Garica Papaya (अरण्ड ककड़ी)	281
(241)	Garuga Pinnata (कांकड़)	282
(242)	Gcurculigo Orchicides (मूसली सफेद-हजार मूली (मूसल्ली))	283
(243)	Gelastrus Senegalensis, Gymnosporia Spinosa (गजचीनी)	284
(244)	Geum Alatum (गागजेमूल)	284
(245)	Glorieasa Superba (कलिहारी)	284
(246)	Grewia Acitica (फालसा)	286
(247)	Grude Chrysarobin (अरारोवा)	287
(248)	Guaiacon Oficinalis (चोबे हयात)	288
(249)	Gymnema Sylvestris (गुड़मार)	289
(250)	Hedy Chium Spicatum (कपूर काचरी)	289
(251)	Hedysarum Alhagi (तुरंज बीन)	290
(252)	Herkestis Monniera (ब्राह्मी)	290
(253)	Hermaphrodite Amaranthus (चौलाई)	292

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषय-सामग्री	पृ.सं.
(254)	Hibiscus Abelmuoschus (कस्तूरी दाना)	293
(255)	Hibiscus Rosasinensis (गुड़हल)	294
(256)	Holoptelea Intergrifolia (करंजी)	295
(257)	Holorrhana Antidysenterica (इन्द्रजौ)	296
(258)	Hordeum Vulgar (जौ (जबाखार))	298
(259)	Hydnocarpus Wightiana (कड़वी कोठ)	300
(260)	Hydrargyrum (पारद)	300
(261)	Hyorysmus Niger (अजवायन खुरासानी)	303
(262)	Impatiens Balsamina (गुलमेंदी)	304
(263)	Indian Sarsaperllia (अनन्तमूल)	305
(264)	Indigobera Tinctoria (नील)	306
(265)	Indigofera Pakisifolia (झिल (जंगली नील))	307
(266)	Ipomeea Hederacea (काला दाना)	308
(267)	Ipomoea Aquatica (कलमी शाक)	309
(268)	Ipomoeaturpethum (निसोथ)	309
(269)	Jasminum Arborescens (चमेली-2 (बेला))	310
(270)	Jasminum Auriculatum (जूही)	311
(271)	Jasminum Grandifloram (चमेली)	312
(272)	Jatropha Multifidus J. Curcas (दन्ती बड़ी (मुगलई एरंड))	313
(273)	Jicus Palmata (अंजीरी)	314
(274)	Jonecia Asoca, Saraca Indica (अशोक)	314
(275)	Juglans Regia (अखरोट)	315
(276)	Juniperus Cummunis (आरार (हाऊबेर))	316
(277)	Lactuca Scariola (काहू)	316
(278)	Lactus (दूध)	317
(279)	Laportea Carenulata (उटिंगण)	319
(280)	Leeahirta, L. Accuta (काक जंघा)	319
(281)	Legenaria Vulgaris, Cucurbita Legenaria (कड़वी तुम्बी)	320
(282)	Lepidum Stivum (असालू)	321
(283)	Leucas Cephalotus (गूमा द्रोणपुष्पी)	322
(284)	Limnophila Gratioloides (आम्रगन्धक)	323
(285)	Lini Seminalinam, Qusitaissimum (अलसी)	324
(286)	Lippia Nodiflora (जल पीप्पली)	324
(287)	Luffa Acutangula (तोरई)	325
(288)	Luffa Amara (कड़वी तोरई)	326
(289)	Luffa Pentandrea (घीया)	328
(290)	Lufila Echinata (कुकुरलता)	328

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषय-सामग्री	पृ.सं.
(291)	Luvanga Scadens (कांकोली)	329
(292)	Lycium Barbarum (कंगु)	330
(293)	Lycopersicon Esculentum (टमाटर)	330
(294)	Macuna Pruriens (कौंच बीज)	331
(295)	Malia Composita (काला खजूर)	331
(296)	Malltus Philippinesuis (कपीला)	332
(297)	Mangifera Indica (आम)	333
(298)	Mathiola Incana (तोदरी सफेद)	335
(299)	Mel (मधु (शहद))	336
(300)	Melaleuca Leucadendron (कजापुति)	339
(301)	Melia Azedaracha (बकायन नीम)	340
(302)	Mentha Arvensis (पोदीने का फूल)	342
(303)	Mentha Piperits (पिपरमिंट)	342
(304)	Mesua Ferrea (नागकेसर (नागचम्पा))	342
(305)	Mica (अभ्रक)	343
(306)	Michelia Champaca (चम्पा)	345
(307)	Mirabilis Jalapa (गुलबाँस)	347
(308)	Mntha Sylvestris (पोदीना)	347
(309)	Mollugo Hirta (ओखराढ्यु)	348
(310)	Momardica Cochinchincusis (काठ आँवला)	349
(311)	Momodica Charantia (करेला)	350
(312)	Momordica Dioica (Roxburg) (कंकोड़ा)	351
(313)	Moringa Oleifera (सहजना)	352
(314)	Moschus Maschiferus (कस्तूरी)	355
(315)	Mucuma Mono Sperma (करियसेम)	356
(316)	Musa Sapientum (केला)	356
(317)	Myrica Nagi (कायफल)	358
(318)	Myristica Fragrans (जायफल)	360
(319)	Myristica Malabarica (जंगली जायफल)	361
(320)	Myrtus Commnuis (आस (विलायती मेंहदी))	362
(321)	Narbostachys Jatamansi (जटामांसी)	363
(322)	Narcissus Tazetta (नरगिस)	365
(323)	Naregamia Alata (तिपानी)	366
(324)	Narium Odorum (कनेर)	366
(325)	Nelumbium Speciosum (कमल)	367
(326)	Nicotiana Tabacum (तम्बाकू)	369

विषयानुक्रमिका

क्र.सं.	विषय-सामग्री	पृ.सं.
(327)	Nigella Sativa (कलौंजी)	371
(328)	Nimasops Hexandra (खिरनी)	372
(329)	Nyctanthes Arbortristis (पारिजात)	373
(330)	Nymphaca Alba (कुमुदनी)	374
(331)	Ocimum Basilicum (तुलसी (बुबई))	375
(332)	Ocimum Gratissimum (अरण्य तुलसी)	377
(333)	Ocimum Sanctum (तुलसी)	378
(334)	Odina Wodeir Lcmnea Crandis (जिंगन)	379
(335)	Oldenlandia Corymbosa (दमन पापरा)	380
(336)	Olea Europea (जैतून)	381
(337)	Opium (अफीम)	382
(338)	Opopanax Chiranium (जावसीर)	384
(339)	Opuntia Dilenaii (धूहर (नागफनी))	386
(340)	Oroxylum Indicum (अरलू)	386
(341)	Oryza Sativa (चावल)	388
(342)	Ougenia Oojelinensis, O. Dalbergioides (तिनिश)	389
(343)	Ouosma Bracteatum (गावजवाँ)	390
(344)	Oxalis Corniculata (चांगेरी)	390
(345)	Oyster Shell (मोती की सीप)	391
(346)	Paederia Foetida (गन्ध प्रसारिणी)	392
(347)	Pandanus Odoratissimus, Roxb. Pandanaceae (केवड़ा (केतकी))	393
(348)	Panicum Millare (चीना)	394
(349)	Parmelia Perforata (छरीला)	395
(350)	Pedaliium Murex (गोखरू (बड़ा))	395
(351)	Petrospermum Aceri Folium (कनक चम्पा)	397
(352)	Peucedanum Graveolens (सोया)	398
(353)	Phaseols Mungo (मूंग)	399
(354)	Phaseolus Radiatus (उड़द)	400
(355)	Pheonix Sylvestris (खजूरी)	401
(356)	Phoenix Dactylifera (खजूर)	402
(357)	Phyllanthus Niruri (भुईँ आँवला)	403
(358)	Phyllanthus Embelica (आँवला)	404
(359)	Picrorrhiza Kurrooa (कुटकी)	406
(360)	Pinctuda Margaritifera (मोती)	407
(361)	Pinus Deodara, Cedrus, Deodara (देवदारू)	410

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषय-सामग्री	पृ.सं.
(362)	Pinus Excelsa (केल (क्यूएल))	411
(363)	Pinus Longifolia (चीड़)	411
(364)	Piper Betel (ताम्बूल (नागरबेल))	413
(365)	Piper Chaba (चव्य)	415
(366)	Piper Cubeba, Cubeba Officinalis (कबाब चीनी)	416
(367)	Piper Longum (पीपर, पीपलामूल)	417
(368)	Piper Nigrum (काली मिर्च)	419
(369)	Pistacia Integerrima (काकड़ासिंगी)	421
(370)	Pistacia Vera (पिस्ता)	422
(371)	Pistia Stratiotes (जलकुम्भी)	423
(372)	Plantago Ovata, P. Isphagula (इसबगोल)	424
(373)	Plumbago Zeylanica (चित्रक)	425
(374)	Plumieria Acutifolia (गुलचिन)	427
(375)	Poley Germander, Treucium Polium (अम्बरवेद)	428
(376)	Polygonum Aviculara Pviveparum (अंजुवार)	429
(377)	Pongamia Glabra (करंज)	429
(378)	Potassium Nitras (शोरा)	430
(379)	Prangos Pobularia (कोमल)	431
(380)	Precmna Integrifolia (अरनी)	431
(381)	Prunus Amygdalus (बादाम)	433
(382)	Prunus Armeniaca (खुबानी)	434
(383)	Prunus Persica (आड़)	434
(384)	Prunus Puddium (पैद्माक)	435
(385)	Psidium Guyavia (अमरूद)	436
(386)	Psoralea Corlifolia (बाबची)	437
(387)	Psychotria Ipecacuanha (इपिकेकोना)	438
(388)	Punica Garnatam (अनार)	439
(389)	Purtulaca Oleracea (कुलफा)	440
(390)	Putanjiva Roxburghii (जियापोता (पुत्रजीवा))	441
(391)	Pyrus Commtanis (नासपाती)	442
(392)	Randia Uligirnose (पिंडालु)	443
(393)	Raphanus Sativus (मूली)	443
(394)	Rasa Centifolia Rosa Damascena (गुलाब)	445
(395)	Rauwolfia Serpentina (छोटा चांद (सर्वगन्धा))	446
(396)	Rhus Saceedania (काकड़ासिंगी (नकली))	447
(397)	Ricinus Communis, R. Enermis (अरण्ड)	447

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषय-सामग्री	पृ.सं.
(398)	Roylea Elegans (कौड़ी)	449
(399)	Rumex Maritimus (पालक जंगली)	450
(400)	Rumex Vesicarius (अमलवेत)	450
(401)	Saccharum Apontaneum Sa. Semidccumbus (काँस)	451
(402)	Saceharum Officinarum (ईख)	451
(403)	Sagitaria Sngittifaln (छोटाकूट)	452
(404)	Salvadora Persica (खरजाल (पीलू))	452
(405)	Sarcostemma Breistigma (जीवन्ती)	453
(406)	Saussurea Lappa (कूट)	454
(407)	Schleichera Triguta (कोसुम)	454
(408)	Scindepsus Officianelis (गज पीपल)	455
(409)	Scirpus Kyscor, Cyperus Esculentus (कसेरू)	456
(410)	Semicardus Anacarpium (भिलावा)	457
(411)	Sepia Officinalis (समुद्रकेन)	460
(412)	Sesamum Indicum (तिल)	461
(413)	Sesbania Egyptiena (जयन्ती)	463
(414)	Seseli Indicum (अजवायन जंगली)	463
(415)	Seteria Italica (कंगनी)	464
(416)	Seteria Italica (कांगनी)	464
(417)	Sida Cordifolia (खरेंटी)	465
(418)	Sida Spinosa (गंगेरन)	466
(419)	Silicate of Alumina (गोपी-चन्दन)	467
(420)	Silicate of Alumina Oxide of Gron (गेरू)	467
(421)	Sisymbrium Iro (खूबकला)	468
(422)	Smilax China (चोबचीनी)	469
(423)	Soda Biboras (सुहागा)	470
(424)	Sodi Bi Carbnas (सोडा)	472
(425)	Sodi Cloridum (नमक)	473
(426)	Solanum Ferox (गर्भदा)	474
(427)	Solanum Indicom (कटेरी बड़ी)	475
(428)	Solanum Nigrum (मकोय)	476
(429)	Solanum Xanthocarpum (कटेरी छोटी)	477
(430)	Sorgum Vulgare, Holeussorghum (ज्वार)	479
(431)	Spherantbus Indicus, Sp. Mollis (गोरखमुण्डी)	481
(432)	Spinacia Oleracea (पालक)	483
(433)	Spindus Trikoliatas, S. Mukorossi (अरीठा)	483
(434)	Spondias Mangifera (अम्बाड़ा)	485

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषय-सामग्री	पृ.सं.
(435)	Spreng (मीठी नीम)	486
(436)	Sterculia Urens (गुलू (खड़िया))	487
(437)	Strychnos Potatorum (निर्मली)	488
(438)	Stryenos Ignasii (पपीता (इग्नेशिया बीन्स)	489
(439)	Sulphur (गन्धक)	489
(440)	Swertia Chirata (चिरायता)	490
(441)	Tamarindus Indicus (इमली)	492
(442)	Taractongenon Kursii, Gynocarda Odorats (चाल मोगरा)	493
(443)	Taxas Baccata (तालीसपत्र)	495
(444)	Tecoma Undulata (रक्त रोहिड़ा)	495
(445)	Terminalia Arjuna (अर्जुन)	498
(446)	Terminalia Belerica (बहेड़ा)	498
(447)	Terminalia Catappa (देशी बादाम)	499
(448)	Terminalia Chebula (हरड़)	499
(449)	Thalictrum Paliologum (पियारंग (ममीरी))	501
(450)	The Arilmyristica Fragrans (जायपत्री)	504
(451)	Tinospora Cordifolia (गिलोय)	504
(452)	Toddalia Aculeata (कंज)	506
(453)	Tribuls Terrestris (गोखरू (छोटा))	507
(454)	Tribulus Alatus (गोखरू कला)	508
(455)	Trichosanthas Cucumerina (कड़वा परवल)	509
(456)	Trichosanthas Auguina (चचिण्डा)	510
(457)	Trichosanthas Palmata (इन्द्रायण लाल)	510
(458)	Trigonella Uncata Melilotus Alba (इक्लीलुल मलिक)	511
(459)	Triticum Asistioum Valgare (गेहूँ)	512
(460)	Triumfetta Rotundifolia (चिरियारी)	512
(461)	Typha Alephantina (एरक)	513
(462)	Urginea Indica (कोलीकांदा (जंगली प्याज))	514
(463)	Valeriana Wallichii (तगर)	514
(464)	Valisneria Spiralis (काई)	515
(465)	Vateria Indica (चन्दरस)	516
(466)	Verbascum Thapsus (अरण्य तम्बाकू)	517
(467)	Vernonia Anthelmintica (कालीजीरी)	518
(468)	Viola Odorata (बनफशा)	519
(469)	Viscum Album (बांदा (किशमिश काबली))	520
(470)	Vitex Negundo (निर्गुण्डी)	521
(471)	Vitis Quadrangularis (अस्थिसंहार)	523

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषय-सामग्री	पृ.सं.
(472)	Vraria Lagopoides (पिठवन)	524
(473)	Wine (मदिरा)	525
(474)	Withania Congulans (काकनज (पनीर))	526
(475)	Withania Somnifera (असगन्ध)	527
(476)	Woodfordia Floribunda (धाय)	528
(477)	Wrightia Tinctoria (इन्द्र जौ मीठा)	528
(478)	Yitid Vinlfere (अंगूर)	529
(479)	Zanthoxyium Rhetsa (तिरफल)	531
(480)	Zanthoxylum Budranga (जलाधारी)	531
(481)	Zanthoxylum Hostile (तेजबल)	532
(482)	Zea Mays (मकई)	532
(483)	Zenthoxylum Gletum (तुम्बरू (नेपाली धनिया)	533
(484)	Zincum (जस्ता)	534
(485)	Zingiber, Amomum Zingiber (अदरक)	535
(486)	Zizyphus Jujuba (बेर)	538
(487)	Zizyphus Nummularia (झड़बेर)	538
(488)	Zizyphus Vargaris, Z. Sativa (उन्नाव)	538
(490)	अन्तमूल	539
(491)	अंजनी	540
(492)	अंधाहूली	541
(493)	ओट	541
(494)	कहरवा	542
(495)	कांसी	542
(496)	कुत्री घास	543
(497)	खैर	543
(498)	गुलाबफल	544
(499)	गुलनार	544
(500)	घी	545
(501)	घांसलेट	546
(502)	चूना	547
(503)	छतवन (सतौना)	551
(504)	छोंकर (खेंजड़ा)	552
(505)	जीवन्ती कड़वी	553
(506)	तरमीस	554
(507)	तेलियाकन्द	555
(508)	ऋषभक	555
(509)	ऋद्धि	556